

הערות הנוגע לעניני חג הסוכות - שיעור 627

- I. **דעת הצ"ח וסעייתו** שנתקטנו הביצים ולכן יש מחמירין שלא לברך לישב בסוכה עד שיאכל שיעור יותר משני ביצים שלנו ולכן יש ספק על הברכה של לישב בסוכה ולא נמצא זה נכתב בפוסקים לענין סוכה ואפשר משום דבפסח קיום המצוה דמצה תלוי בשיעור ולכן מדאורייתא מחמירין משא"כ בסוכה העיקר שתדורו ולא האכילה ורק מברכין על האכילה ועיין בנטעי גבריא (דף קכ"ו) ועוד אפשר משום ספק ספיקא ואבאר
- II. **מי שרוצה לאכול יותר משיעור ביצה חוץ לסוכה אפשר אם ימשיך זמן אכילתו יותר משיעור כדי אכילת פרס שהוא להחת"ס תשעה דקות יש להתיר (פ"ת תכל"ט - 32 בשם הגרשז"א) ולכן כליל ראשונה צריך לאכול הכזית בתוך שני מינוטין**
- III. **יש אומרים דבשבת ויו"ט** אפילו פחות מכביצה צריך סוכה מטעם חובת האכילה בשבת ויו"ט ויש מחמירים שגם שתיה ואכילת פירות אסורה חוץ לסוכה דבשבת ויו"ט קובעת (שע"ת תכל"ט - ד) ורובו חולקין עליו (מג"א וא"ר)
- IV. **לקבוע סעודת הצהריים בלא פת כלל** וקובעים עליהם סעודתם עיין בתשובות והנהגות (ה - ט"ח) שחייבין בסוכה ומ"מ בלא ברכה ודלא כהרמב"ם והגר"א שמברך על הישיבה בלבד וראוי להחמיר (מ"ב תרל"ט - ל"ו)
- V. **אין מצוה לדור בסוכה כל היום** דתשבו כעין תדורו בעינן וצ"ע אם יש בו מצות קיומית ואם כל רגע ורגע יש לו מצוה קיומית (תשובות והנהגות ה - ט"ח) ועיין בשו"ת מהרש"ם (ה - ר"ט) דסבירא להו שמצות סוכה רשות כמצות ציצית שאם אינו לובש ד' כנפות פטור ואינו מבטל עשה חוץ מכזית הראשון דליל ראשון אמנם דעת החת"ס (סוף תרל"ט) שמי שצריך לילך מהסוכה לביתו כדי לומר להביא לו משקה לשתות אסור לו לשהות רק שיעור הדיבורים דאם לאו מבטל מצוה החיובית עיין באג"מ (ג - ג') לילך לטיול ולתענוג למקום שליכא סוכה אסור ואפילו להמקילים שהוא רשות מ"מ יש מצוה קיומית כמו בציצית (פ"ת תרל"ט - 2) או אפשר שדומה למצה ואבאר
- VI. **הבדלה על היין בסוכה** (מ"ב תרל"ט - ל) ועיין בשו"ת רבבות אפרים (ה - תכ"ח) בשם החזו"א שמברכים לישב בסוכה קודם שתיית היין כי מצות ההבדלה מחשיבה את שתיית היין לקביעות טפי אמנם הגרשז"א נהג לאכול מזונות ואח"כ בירך על הסוכה
- VII. **אשה מעוברת** וכדומה שאינה יכולה ליכנס לסוכה צריך הבעל להבדיל בסוכה והיא מבדילה בבית ותשתה מהכוס ואולי הוא מבדיל בבית ולא בסוכה דתכ"ת (שבט הלוי ח - מ"ז)
- VIII. **מים בתוך הסעודה** אין כדאי לשתות חוץ לסוכה (שער הציון תרל"ט - כ"ט וצ"ע) וע"ע בשו"ע הרב דאם ירצה לאכול כזית בסוכה וכביצה מצומצמת תוך הבית הרשות בידו אמנם עיין במאירי (סוכה כ"ו: ד"ה אמר המלירי) שהאוכל ושותה השתיה נגדרת אחר האכילה ואם האכילה קבע אף השתיה קבע ואפשר דדוקא שתיה נגדרת אחר אכילה דאכילה בלא שתיה לא קרינן ביה "ושבעת" ולא אכילת עראי (פ"ת תרל"ט - 42)
- IX. **מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה** ואפילו תלמוד חכם אם רוצה שלא להחמיר על עצמו בכך רשאי ולא הוי כמי שאינו מדקדק במצות (ר"ן שהובא בבה"ל תרל"ט - 3 ד"ה אזל מותר)
- X. **תבשיל העשוי מחמשת המינים** כמו (cereals, spaghetti) בדידיה תליא מילתא דכל שהוא קבע עליו אע"פ שלא היה שיעור שדרך בני אדם לקבוע עליו חשיב קבע אף דלענין פת הבאה בכיסנין כל השנה בעינן שיעור שדרך בני אדם לקבוע עליו סוכות שאני דבעינן תשבו כעין תדורו (בה"ל תרל"ט - 3 ד"ה אס קובע)
- XI. **לקיים מצות סוכה כהלכתה** צריך לידע בשעת קיום המצוה לטעם המצוה שהוא זכר ליציאת מצרים (תרכ"ה טור, ב"ח, מג"א, גר"ז, וערוך השלחן) ומשמע להשו"ע הטעם משום ענני הכבוד ועיין במ"ב (ה) שיכוין בישיבתה שצונו הקב"ה לישב בסוכה זכר

ליציאת מצרים וגם זכר לענני הכבוד אמנם בדיעבד יוצא כל שכוין לצאת לבד בלא טעם של המצוה (בשם פמ"ג - מ"ז) ועיין בככורי יעקב (ג) דאם לא כוין טעם המצוה אפילו בדיעבד לא יצא ולכן בליל ראשון יש להחמיר ולאכול שוב כזית בכוונה ולכן אם יושב ואינו מכוין לא קיים מצות עשה דסוכה והוה כאוכל חוץ לסוכה דעבד איסורא וזה לכל ז' ימי סוכות ועיין במנחת שלמה (ה - ה)

XII. לולבים ששרוין במים בכלי כ"ד שעות - עיין בפסקי תשובות (תרמ"ט - ה) שהביא בית יוסף (תרמ"ה) בשם הרמב"ן שהדס וערבה שכבשן או שלקן פסולין והוא הדין לולב ובפתחי תשובה (י"ד פ"ז - י"ט) תמה עליו שלא שמענו כבוש פסול רק באתרוג ולכן גורסין כשר אמנם השו"ת חת"ס (י"ד פ"ה) חשש לזה ומסירן ע"י נכרי בשבת מ"מ אם אינם שרויים במים ממש אלא עטופים במטלית לחה אין בזה כבוש וכן אם רק מקצת השדרה של הלולב במים ויש עוד שיעור אינו פסול

XIII. איגוד ע"י קטן או אשה אינו מותר לכתחלה דכל שאינו מחויב בדבר אינו רשאי לתקנו ודוקא באגד התחתון ששם אוגד כל המינים ביחד דשם עיקר מצות אגד אבל במה שאוגדים למעלה בזה אין קפידא (מ"ב תרמ"ט - י"ד) ולכאורה ע"י נכרי ג"כ מותר בדיעבד ויש מחמירין שלא לעשות האיגוד "בלילה" אבל רובו המתירין (ספר ד' מינים דף קכ"ה) דלא שייך תעשה ולא מן העשוי לפי מאי דקיי"ל דאם לא אגדו כשר כמו בעשיית הסוכה תחת הגג אין בגדר תעשה ולא מן העשוי (פסקי תשובה תרנ"ח - ה)

XIV. תלישת עלים מהלולב ביו"ט ועשיית קשרים לאגדו עיין בשע"ת (תרנ"ח - ג) וכפ"ת (ס) דשרי דכל בתלוש לית ביה איסור והעולם נוהגין חומרא בזה בטעות ויש נוהגים לתלוש בשינוי בצנעא מ"מ יש אוסרין לעשות טבעת ע"י חיבור שני חלקי העלה וקיפולם והידוקן בחוזק משום איסור קשר ונראה לי דאין זה כל כך פשוט ואבאר

XV. סידור ההדסים - עיין במג"א שהביאו שער הציון (תרנ"ח - י"ה) שהאר"י ז"ל סדר הדס וערבה אחת מימין והדס וערבה אחת משמאל ועוד הדס באמצע נגד פניו והחת"ס היה נוהג בהדסים כהאר"י ז"ל אבל בהערבות שניהם בשמאל ויש שנהגו לקחת ט' הדסים ג' בימין ג' בשמאל וג' באמצע אמנם רוב העולם נוהגין בג' הדסים בימין וב' ערבות בשמאל

XVI. שלשה הקשרים בהלולב דהיינו אחד למטה באיגוד הג' מינים ושנים למעלה ודעת הא"ר ג' למעלה ואחד למטה כנגד ג' אבות ועפ"י האר"י ז"ל - י"ח קשרים ומה שכתב המ"ב (תרנ"ח - י"ד) שצריך להיות טפח למעלה בלולב פתוח כדי שיוכל לכסס העליון הכוונה על טפח משדרת הלולב ולא די בטפח בעלים העליונים (פסקי תשובות 29 בשם השו"ע הרב והביכורי יעקב)

XVII. להתזיק הלולב והאתרוג ביד אחד - עיין במג"א (ו) ובשו"ע הרב (י"ג) דאפילו להושעות צריך לולב בימין ואתרוג בשמאל וכ"כ הפ"ת (32) בשם הבן איש חי אמנם עיין בתמונות הצדיקים שתלויים בסוכותינו שנוטלין הלולב ואתרוג ביד אחד והסידור ביד אחר וצ"ע

XVIII. אם יש להקדים וליטול את הלולב תחילה ואתרוג אח"כ כהמחבר והרמ"א (תרנ"ח - ג) ועיין בבאר היטב (ח) וכ"כ המג"א והשל"ה והאר"י והמטה משה דיקדים נטילת האתרוג בשמאל ואח"כ הלולב בימין וכשמניחו או נותנו לאחר נותנו הלולב תחלה וכמו בתפילין ואם לוקח מתכירו יקח האתרוג בשמאל ואח"כ הלולב ג"כ בשמאל ואח"כ יקח הלולב בימין ויש חולקין ונוטלין הלולב קודם בימין ואח"כ האתרוג בשמאל ובמ"ב לא דבר בענין זה ולכן אפשר שהוא סבר דאין נפקא מינה בדבר (פ"ת ז) והטעם דכתב פרי עץ הדר קודם וצ"ע

XIX. לאיטר יד איך יתזיק הלולב והאתרוג - דעת המחבר (תרנ"ח - ג) שנוטל ככל אדם דדוקא בתפילין אמר התורה יד כהה משא"כ לולב ודעת הרמ"א דאין חילוק והולכין אחר ימין ידיה שהוא שמאלו ודעת המקובלים כהמחבר וכן נהג הגרי"ק כהשו"ע מ"מ יש לעשות הנענועים כשיטת המחבר (פ"ת ח) ג"כ

XX. זמן נטילת לולב - עיין בשו"ת אז נדברו (ד - מ"ח) שכתב דרב משה נהג לברך על הלולב קודם הלל

נפסם לעלוני נשמות אבי אורי ל' אלילעזר ליפא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה לאמי אורתי באשפ רחל ב"ר גרשון מןק הפניק הכבן ע"ה